

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Băndășana”, „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrișana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reumune), (Săliște), „Ciacovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iva-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săseș), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercășiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târânceana”, „Țibleșana”, „Ți-mișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săseș), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgneașana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

În chestia organizării noastre economice.

(Înceiere).

V.

Ce ar trebui făcut în viitor?

Din cele relevate de noi în seria de articole precedente rezultă că până acum noi Românii din această țară avem numai începuturi de organizare economică, unele bune și promițătoare, altele șubrede, puțin sistematice și în urmărire de valoare problematică. De aici urmează neapărat trebuința de o premenire radicală a acestor începuturi de organizare.

De unde să începem?

Noi avem convingerea, că lucrarea trebuie începută pe întreaga linie. Astfel:

1. *Biserica* să-și crească specialiști, ca cu ajutorul lor să poată introduce un *curs* al chestiunilor economice și sociale în toate *seminariile teologice și pedagogice*. În acest curs să se trateze despre muncă și economie, pământ, capital, bani, bănci și tovărășii, venit și rente, dări și competențe, chestiuni agrare și sociale, etc. *) Totodată să se predea mai sistematic și mai practic agricultura cu toți ramii ei. Spre acest sfârșit ar fi de mare folos, cum s'a accentuat de-atâteaori, a se institui pe lângă seminariile câte o *fermă model*, unde seminariștii să-și câștige cunoștințe temeinice și îndemânări practice pe cât posibil în toți ramii agriculturii.

Preoții și învățătorii, introduși astfel în știința chestiunilor economice și sociale, ar putea să pornească și realizeze opera de regenerare pe aceste terene.

*) „Chestiunea economică română” de I. I. Lăpădatu, „Rev. Econ.” 1906.

Cu chipul acesta de pe *amvon* s'ar putea vesti cu mai mult efect evangelia modernă: munca și economia, cari trebuie să devină un cult pentru toți membrii diferitelor straturi ale societății noastre.

Făcându-se învățământul mai temeinic și mai practic în seminariile, el va deveni neapărat mai temeinic și mai practic și în *școala satească*. Învățământul acestei școli se va amplifica cu cunoștințe și îndemânări practice de agricultură, horticultură, viticultură, stupărit, etc.

Dar nu numai elevii seminariilor și școlilor satești, ci și elevii din *școlile secundare* trebuie să se familiarizeze tot mai mult cu cunoștințele reale și practice, convingându-se de valoarea faptică ce ocupă în societate plugarul, meseriașul și comerciantul, cum și câștigând îndemn și dragoste pentru aceste ocupațiuni nobile și folositoare.

Unica noastră școală comercială să nu mai pregătească numai funcționari, ci să propovăduiască cultul *muncii grele*, al *independenței* și *demnității personale* și astfel să dea societății noastre o pleadă de comercianți harnici și deștepți, de cari suntem atât de lipsiți în paguba intereselor noastre economice și naționale.

Prin reformele aici amintite, reforme de idei și sentimente, introduse prin mijlocirea bisericii, am putea fi siguri de rezultate multe și importante pe toate terenele economice și sociale, pentru că ele ar fi rezultatul unei educații solide, cu rădăcini adânci, și nu a unei spoeli numai.

O altă cale, pe care urmând se va face o reformă însemnată a situației noastre economice, este înființarea *școlilor populare eco-*

nomice la sate. Din cele vr'o 4796 școale populare economice mai mici și din cele 844 școale populare economice independente, prevăzute în proiectele de lege asupra învățământului popular economic, un număr oarecare are să revină și comunelor noastre parohiale, eventual celor politice. Și dacă din prima categorie vom avea numai 4—500, iar din a doua categorie câteva zeci, să zicem 50—100, — aceste școale, cu toate defectele câte, sigur, le vor avea, au să aducă o îmbunătățire simțită a împregiurărilor economice ale poporului nostru, emancipându-l în privința economică și socială.

Precum reforma învățământului nostru economic, în împregiurările de față, este o datorință de căpetenie a bisericii, tot așa este în primul rând de datorința bisericii și reforma, eventual înființarea instituțiilor nouă economice, reclamate de spiritul timpului, între cari numărăm: școlile pentru elevii dela meserii și comerț, școlile de adulți, și mai ales înființarea, sau cel puțin sprijinirea din toate puterile a înființării *tovărășilor satești*.

2. *„Asociațiunea“* este al doilea factor cu menirea să dea impuls organizării noastre economice. Precum am arătat deja în articolele precedente, „Asociațiunea“ și-a dat o organizație foarte potrivită în acest scop și ea a și început să lucreze prin despărțăminte și secțiunile sale pentru realizarea scopurilor ce urmărește.

„Asociațiunea“ va trebui să meargă mână 'n mână cu biserica, propagând în rândurile țărănimii toate cunoștințele necesare pentru traiu și lupta vieții. Ea va trebui să câștige pentru scopurile sale pe toți cărturarii români, utilizând forțele materiale și spirituale ale acestora pentru o organizare cât mai desăvârșită prin tot felul de instituții și *tovărășii folositoare și acomodate scopului*.

Pentru răspândirea cunoștințelor economice, referitoare la agricultură, meserii, industrie și comerț, „Asociațiunea“ va trebui să continue tot mai insistent a scrie, prin organele sale, *cărțile economice necesare*, nu numai pentru bibliotecile populare ci și cele pe seama tinerimei din școala de repetiție, din școala economică, din cea de adulți, cât și pentru școlile secundare, etc.

Va stărui tot mai mult să generalizeze *prelegerile economice, cursurile economice și școlile populare economice*, distribuind în acest scop *ajutoare și premii*.

Prin *publicațiuni și prin conferențe* va stărui pentru înființarea *tovărășilor economice*:

de producțiune, de valorizare, de consum, de credit, de meserii, de negoț, etc., așezăminte, cari au să garanteze bunăstare și existență sigură tuturor claselor din cari se compune poporul. Pentru ajungerea mai în grabă a acestor scopuri este necesar a se distribui și *premi*.

Pe lângă cele amintite „Asociațiunea“ va face uz și de celelalte mijloace prevăzute în statutele sale. Indesebi prin cercetări și studii va pregăti și deschide calea pentru acțiuni mai mari economice și sociale de tot felul.

3. *Băncile* sunt al treilea factor, care, alătura de biserică și „Asociațiune“, au să facă tot ce se poate pentru ridicarea stării cultural-economice a poporului.

Ele vor trebui neapărat să-și lărgescă pe viitor cadrul acțiunilor lor.

Consolidându-se înăuntru, ele vor stărui să ajute tot mai mult progresul intelectual și material al poporului.

Indesebi băncile au în locul prim chemarea de a pregăti terenul și de a sprijini de fapt împământarea *tovărășilor la noi*.

Spre acest scop ele sunt chemate să studieze înainte de toate *chestiunea tovrărășilor*, trimițând câteva persoane potrivite în *călătorii de studii* în țară și străinătate; apoi deschizând *cursuri* pentru familiarizarea unui număr cât mai mare de persoane cu chestia *tovărășilor*, cu modalitatea înființării și conducerii lor, cu contabilitatea, etc.

Dar băncile nu se vor mărgini numai la acest rol, ci vor stărui să crească *specialiști* cari la rândul lor au să fie de ajutor pentru înaintarea agriculturii, industriei și comerțului. Mai departe ele vor sprijini *literatura economică, prelegerile economice, școlile economice* ș. a.

Biserica „Asociațiunea“ și băncile, prin activitatea lor în sensul celor indicate în acest articol, vor stărui să sprijinească totodată și *curentul pornit în scopul înființării tovrărășilor la noi*, curent care prin alcătuirea unei *tovărășii centrale pentru asigurarea vitelor* etc. caută să întemeieze un punct de sprijin, un adăpost și povățuitor pentru *tovărăși*.

Biserica, cu școlile ce conduce, „Asociațiunea“ și băncile, împreună cu celelalte reuniuni sunt menite să pregătească terenul și să conducă acțiunea pentru emanciparea economică și socială a țărănimii noastre lipsită de învățătură și săracă.

E timpul suprem ca aceste instituțiuni să facă eforturi tot mai mari spre scopul indicat, și mai ales să lucreze mână 'n mână, împărțindu-și cât mai rațional rolurile și aju-

tându-se împrumutat. Unirea înțeleaptă a forțelor de cari ele dispun au să asigure învingerea.

Iarăși „Banca culturală“.

„Banca culturală“ are deja o literatură întreagă. Și pentru lămurirea ideii e și bine că se scrie asupra ei. Dar s'ar pretinde, ca ceea ce se scrie, să se scrie cu pricepere. E îmbucurător numai faptul, că toți ceice până acuma și-au spus părerea sunt însuflețiți de scopul contemplat prin înființarea băncii: *ajutorarea școalelor*. Toți avem datorința să sărim într-o ajutorare și salvarea școalelor noastre confesionale. Dar nu numai cu *vorba*, ci și cu *fapta*. Vorbe în privința aceasta am auzit și cetit multe, dar *fapte* n'am văzut. La „*Fondul cultural*“, a cărui idee s'a zămislit tot în sesiunea trecută sinodală, ca și a „*Băncii culturale*“, până acuma n'am cetit să fi contribuit cineva cu ceva, dar nici n'am cetit să se fi apreciat ideea sănătoasă, care are șansele cele mai mari de reușită. Numai în jurul „*Băncii culturale*“ vedem, că s'a încins o înfocată discuție. Și în focul discuției se *publică* și *părerii*, cari denotă o *totală neorientare în chestie*. Dovada cea mai recentă este „*Telegraful Român*“ Nrul 58, în care „*Un membru al sinodului arhidiecezan*“ își publică părerile cu privire la înființarea Băncii culturale și la operațiunile ei și zice, că „*Banca culturală*“:

1. „să nu fie înființată, ca societate pe acții, ci ca însoțire comercială cu un număr restrâns de participanți, cum este bunăoară „*Cassa de păstrare săsească*“ din Sibiu“.

2. „iar în ceea ce privește operațiunile băncii, ea ar fi să se ocupe mai mult numai cu *reescont* și — succedându-i a-și procura fondurile recerute — cu *edarea de scrisuri fonciare*“.*)

Mai trebuie să zică, că „*Banca culturală*“ să emită deadreptul bancnote, ca să le întreacă pe toate și treaba eră isprăvită!!! Și toate acestea cu un mic aparat de 4—5 *indivizi* câți administrează și pe la filialele Băncii Austro-Ungare — milioane.

Astfel de *naivități* compromit numai ideea sulevată de părintele *Cristea*.

Domnul „*Membru al sinodului arhidiecezan*“ nici ideie nu are de un institut îndreptățit a emite scrisuri fonciare, și precum se vede nu cunoaște nici legea respectivă.

Pentru că:

ad. 1. *Cassa de păstrare săsească* din Sibiu. — tocmai ca să poată emite scrisuri fonciare s'a *prefăcut ulterior* în *societate pe acții*, deci, cum s'a scris de altfel și în Nr. 22 al acestei Reviste, nu mai este *însoțire comercială*.

ad. 2. Ca societatea pe acții să poată emite și scrisuri fonciare e *condiție sine qua non*, ca ea să *cultive* ramul *împrumuturilor ipotecare* și în senzul articolului de lege XXXVI ex. 1876 înainte de toate să depună un *fond special* pentru *garantarea scrisurilor fonciare de cel puțin K 400,000*, care trebuie mereu augmentat astfel, ca nicicând să nu fie în circulație mai multe scrisuri fonciare decât în sumă de 20 ori mai mare ca fondul special de garanțe.

Acel fond are să servească ca supra-garanție pe lângă pretenziunile de împrumut ipotecare acordate

*) Propunerea aceasta, a fost prezentată, în forma publicată în „*Telegraful Român*“ și în ședința „*Comisiunii băncii*“ delegată de Consistor pentru studierea chestiunii. Redacțiunea.

pe realitățile ipotecate, a căror valoare trebuie să fie cel puțin dublă respective triplă, ca suma împrumutului votat.

Așadară numai reescontul nu ne îndreptățește la acuirea de capitaluri pe calea emiterii de scrisuri fonciare, o cale, care nu este tocmai așa de ușoară, după cum și-o închipuște autorul articolului din „*Telegraful Român*“.

Ca să poți emite scrisuri fonciare, trebuie deci și capitaluri mari, care să le și poți plasa pe moși de mai mare valoare.

Iar la afacerea de reescont — căci la aceasta s'ar reduce operațiunile Băncii culturale — trebuie capitaluri și mai mari ca să poți arăta un profit mare, după cum o așteaptă aceasta optimiștii dela Banca culturală.

Astăzi clientela de reescont capătă împrumuturi cu 3½—4—5%. De unde vei afla deci milioanele de capitaluri ca să poți ține concurența? Biserica noastră nu dispune de zecile de milioane, ce se recer la o bancă mare de reescont.

Prin urmare din Banca culturală contemplată a se înființa pe lângă operațiuni numai de reescont după cum și-o închipuie „*Membru sinodal*“ din „*Telegraful Român*“ nu se va alege nimic, ci să căutăm să augmentăm „*Fondul cultural*“, cu ajutorul și al băncilor, așa după cum s'a scris în mod documentat în numerii trecuți ai acestei Reviste.

§.

Echou la „Chestia organizării noastre economice“.

În numărul 21 al „*Revistei Economice*“ s'a început o serie de articoli sub titlul de sus. În partea primă: „*Necețitatea organizării noastre economice*“, între altele se spune, că „noi am fi cam târziu la fapte, ori poate nu ne-am încredințat pe deplin, că e timpul suprem de a porni o acțiune mare în scopul organizării noastre economice, prin care să ne smulgem din situația actuală nefavorabilă și să ne avântăm la alta mai prosperă pentru noi și următorii noștri“.

Adevărat, că în sate e speranța noastră, căci contrarul, anume că dela cap să 'mpute peștele, ni-s'a dovedit eclatant și în timpul din urmă. Se spune în fine, că ogorul strămosese se lucrează defectuos, parte din ignoranță, parte din lipsa vitelor și *mașinilor agronomice*, etc. etc. „*Nici biserica* nu poate face minuni“. Iar, — *guvernul*, nu poate răspândi nici el pretutindeni *îmbelșugare*“. Nu, nu, căci ambele umblă după potcoave de cai morți. „*Capitaluri* în scopul creării unei *industrii proprii*“, ci-că n'am avea?!..... Suntem 3 milioane. Să pună tot nату numai un *singur creștar* în fiecare săptămână la oparte, la un an ar face 52 creștari de cap de om, iar în total suma considerabilă de 3.120,000 *coroane*. Parale ar fi ele de atâta samă, dar nu ne pricepem cum să le vrăjim, să iasă la iveală de prin chimirele muritorilor, — ne lipsește voința în urma neștiinței, metoda și rutina. „Să pornească însă un curent de progres general economic nu poate fi încă vorba“. Ci-că n'o fi sosit timpul!?... Prea mult pesimism! De ce să nu poată fi?!... *Voiește și vei putea!* Nu perde nicicând din vedere proverbul acesta românesc. Natural, că bătând apa 'n piuă, simplu prin articole de jurnale, nu ne prea urnim din loc, căci puțini sunt cari le cetesc, dar și mai puțini cari să *propage* cele scrise. Aceștia însă la rândul lor ar trebui să le propage mai departe cu graiul viu, extenziv și intenziv, căci „*Viva vox docet*“. Să le tăl-

măcească și restălmăcească țăranilor până ce le pricep. Nu-i vorbă, nu scoatem noi lumea din țătăni așa deodată și nici gaură în cer nu ținem să facem. Cine ar fi însă mai chemați, să propage și la sate cele scrise à conto economie și finanțe, dacă nu preoții și învățătorii?!... Vine apoi în considerare tinerimea studioasă, în lunile de vară și în vacanțele de Crăciun și Paști. În fine *funcționarii băncilor noastre asemenea ar avea datorința aceasta*. Să i-se țină poporului prelegeri peste prelegeri, dar alegând subiecte, cari *il farmecă* așa zicând, cari le cuprind mai repede, cari tind a-i ameliora multele nevoi, cari țăntesc ridicarea lui la un nivel cultural și material mai fericit. Să-l prindă nouă de mănecă și unul să-i cuvânteze, căci nu va trece mult și-l veți auzi zicând ca țiganul din poveste: Țineți-mă numai unul și-mi grațiți nouă.

Industria și comerțul toate sunt în mâinile străinilor. Băncile noastre au numai în statute sub diferite puncte diverse ramuri de operațiune, dar de practizat abia ici-colea le practizează câte una, făcând afaceri *răslate*.

Ținând prelegeri țăranului, — cetind sau cuvântându-i liber, — nu crede, că ți-ai împlinit datorința și că poți merge acasă ori, cum se întâmplă de regulă, la un păhar de udătură. Ci *strecoară-te prin mulțime și ajută-i să rumege ceeace i-ai cuvântat*. Oprește-te ici-colea la câte-un grup, întreabă lumea de sănătate, ispitește omul de a înțeles bine, vezi ce părere are, etc. etc. Mai spune-i odată și *prinde-l cu vorba* să urnim carul din glod. Spune-le frunțașilor să se înțeleagă, că ai să vii mai apoi după răspuns. Fii adevărat agent-propagator. Cum s'ar zice, nu-l slăbi cu dragostea, ci *trage-l de sfoară s'apuce pe calea cea bună*. Indeamnă-l la crutare, dar nu numai cu vorba, ci *indică-i și calea pe care s'apuce*. Indeamnă-l să-și cultive pământul rațional, să se întovărășască mai mulți laolaltă și să-și procure mașini agronomice: de arat și sămănat, de grăpat, de săpat cucuruzul, de secerat, de imblătit și treerat, etc. etc. *Socotește-i în coroane folosul!* Dă-i exemple, cazuri concrete *să rumege*. Du-l de mână, tranșază-i afacerea până ce se dedă singur. Cum zic, nu-l slăbi cu dragostea, căci vorba ceea: Așa-i românul, greu până ce s'apucă, că de lăsat îndată se lasă. Mai mult decât oricine băncile, avocații și preoții ar putea și sunt datori a ține țăranii în continuă agitație culturală. În biserică mai mult s'aude glasul dogit, străbătând pe narea stângă a cantorului, decât al preotului, iar pe la bănci puține predici se țin oamenilor.

Un plan așa avea în perspectivă, folositor și pentru bănci și pentru țărani. Anume: avem mulți proprietari destul de mari de pământ, avem chiar țărani mai ales prin Bănat, pe Pustă și prin Sătmar cu moși întinse de sute de jugăre chiar. Fără îndoială, că acești mari proprietari vor întrebuința și mașini agricole în economia lor de câmp. Dar întrebuințează și țărani cu averi mijlocii. Ei bine, cine le comandă acestora mașinile trebuincioase, dacă nu agenți străini? Poporul pe lângă aceea, că e tras pe sfoară plătind marfa scump, o mai capătă eventual și de calitate rea. Dar e vorba și de profit, de ce să se scurgă în punga străinului?

N'ar putea lua băncile noastre ramul acesta de afaceri în mână? N'ar putea indemnă și pe proprietarii mai mici să se asocieze și să-și procure mașini agronomice? Băncile noastre ar avea profit dublu din afacerile acestea. Anume, ar primi proviziune pentru plasarea diferitelor mașini, ce se comandă prin intermedierea lor și în fine și-ar câștiga clienți la caz că

N. N. nu va putea plăti prețul mașinei procurate. În cazul ultim țăranul, sau consorțiul dă băncii acoperire cambială pentru suma mașinei ce o avansează banca pentru el.

Afacerile nu sunt riscate și foarte rentabile. Nici una dintre băncile noastre nu e prea mare ca să poată ignora afacerile acestea. Aici în Brünn s'a înființat acum 3 luni un institut cu un capital de 2 mil. cor., care se ocupă pe lângă afacerile financiare și cu cumpărarea și vânzarea de unt, brânzeturi, ouă, lemne, etc. en gros et en detail. Procură articolii de mai sus din toate părțile și-i furnizează en gros în Anglia, Germania, Belgia, Franța, Constantinopol etc.

Există apoi din 1898 institutul „Ustrední svaz ceskych hespedarsky spolecerstev“ în Brünn, care este asociația insotirilor agronomice, lăptăriilor, societăților de conzum etc. boeme. din Moravia și Silezia. Acest institut asemenea are pe lângă secția afacerilor financiare și secția pentru mărfuri, respective comercială. Tot așa ca și cel indicat mai sus, mijlocește furnizarea en gros a diferitelor mărfuri și produse nutritive: unt, brânzeturi, ouă, zahăr, spirt, cognacuri, petrol, lemne, etc. etc. Asemenea secții au și Zivnostenska banka, Česká prumyslova banka, Moravsky diskontní ustav, și altele.

N'ar putea și institutele noastre să caute a intra și pe terenul acesta cu străinătatea în legătură de afaceri, a mijloci furnizarea en gros a diferitelor produse, ca unt, diferite brânzeturi de munte, cașcavalul de Brașov, cașuri proaspete, poamele cari se plătesc așa de bine în străinătate, asemenea ouăle, galițele de tot soiul, etc. etc.?!

Institutele mai sus indicate întrețin corespondență foarte vie cu diferitele lăptării de prin Bohemia, Moravia, Silezia, Galiția și alte părți. Acelea avizează cantitatea de unt, brânzeturi etc. ce au de furnizat per ziua cutare și cutare, iar institutele anunță la rândul lor pe cumpărătorii groșiști, că le-ar putea furnisa per ziua cutare cantitatea cutare din productul respectiv. Se întreabă de condițiuni și încheie târgul. Toate acestea se efectuează prin corespondență, așa de simplu și așa de ieftin. Natural, se corespundează cu fiecare nație în limba respectivă. Mai zilele trecute s'a furnizat din Brünn la 150,000 klg. unt, via Germania. Aci o mare parte se prelucră, se sară, se așază în putine și se expoartă peste ocean. Acesta este așa numitul „Schiffbutter“.

Trebuie să observ, că singur în Galiția sunt vre-o 400 de lăptării mai mari, dintre cari circa 50—60 sunt aranjate în stil modern, cu putere de aburi. Ultimele s'au înființat în cei 8 ani din urmă.

Natural, acolo au căpătat băieții ajutoare și stipendii din partea țării și din partea institutelor. S'au trimis în Germania, au studiat chestiile la fața locului și după un an-doi s'au reintors adevărați apostoli.

Dacă ar scăriță „Albina“, „Patria“, „Iulia“, „Corvineana“, „Crișana“, „Sebeșana“, „S. Sebeș“, „Brădetul“, „Păstorul“, „Ardeleana“, etc. dividendă *pe un singur an* cu câte 1—2, sau primele chiar cu 3—4%, cător tineri nu li-s'ar putea da stipendii ca să meargă în străinătate, să studieze o jumătate de an sau un an, lăptăriile și organizarea lor, societățile de conzum, insotirile sistem Raiffeisen și Schultze-Delitsch și alte multe lucruri folositoare, — *nu teoretice, ci practice*. Am indicat mai sus exclusiv institutele cu dividendă dela 10% în sus, dar mai sunt altele multe, cari ar putea acordă în dragă voie câte un ajutor-două la băieți dornici de carte.

Domnilor! Credeți D-voastră, că prin distribuirea irațională a cotei de binefacere i-se ajută *intregului*?!... Credeți D-voastră că sfărîmându-se 1—2000 cor. în ajutoare, cari variază între 10—200 cor., s'ajunge la ceva? Astupi gura unui muritor pe un timp oarecare, la tot cazul scurt de tot. Credeți D-voastră, că biserica cutare se va prăpădi, de va trebui să aștepte cu un an mai mult după ajutorul ce l-a cerșit?!... Sunt parohii „grase” și „slabe”, după cum sună terminalele tehnice. Unele au zeci, ba chiar sute de jugăre castrale, a căror folosință o trage preotul respectiv. Nu s'ar putea *nivelă* atari lucruri? Sfânta Scriptură zice, că: *de ai două cămăși, să dai una celui ce n'are*. Nu s'ar putea, ca intrucât e posibil, *parohiile să bilanțeze venitele între sine*, înțeleg astfel, ca diferența de venite să nu fie prea absurdă. În cazul acesta n'ar ajunge singuratică biserici să cerșească mila băncilor, 20—30 coroane.

Cuotele de binefacere ar trebui să se întrebuițeze în preponderanță ca *stipendii*. Stipendiatul să se oblige, că va restitui ajutorul primit d. e. în decurs de 10 ani.

Domnilor! *Trimiteți tineri în străinătate*, căci numai văzând cu ochii și auzind cu urechile poți înainta *repede*.

„*Nur in die weite Welt hinaus, wer etwas werden will*”, zice neamțul.

Fiecare ținut ar avea apoi apostolul său.

Avem și noi lăptăria din Săliște, dar „Una hundo non facit ver”.

Tinerii trimiși în străinătate, mai bine ar fi de s'ar recrută dintre absolvenții școlii comerciale și eventual dela preparandii. N'ar strică un an-doi de praxă. Natural băieți deștepți, ageri, devotați scopului și cari posed limba germană. Să se evite protecția și atari tineri, cari se *îmbulzesc* benevol, eventual cu scopul de a face o călătorie de plăcere în străinătate. Astfel de „firme” de altfel nu sunt greu de recunoscut. Asemenea nu-i permis a i-se da *intâietate absolută* atestatului. Băieții să s'aleagă *pe sprânceană*, cum s'ar zice, *după ochi*, iar nu după „patalamă”. Aceasta nu poate fi oglinda fidelă a cunoștințelor, felului de gândire și aplicării băiatului. Numai după ce ai ieșit de pe băncile școlii încep a țese deschide ochii, începi a cugetă liber. La școală, — este câte un domn profesor, care te leagă de „slovă”, întocmai cum legi calul de gard.

Ei, dar să revin la lucrul principal.

Vreau institutele noastre, respective conducătorii și oamenii din jurul acelor, ca să facem un pas înainte în privința organizării noastre economice? Vreau, ca să o rupă cu trecutul și să mai macine și alte grăunțe, nu numai cucuruz? Vreau ca să ia între afacerile lor deocamdată plassarea în massă de mașini și tot felul de unelte agronomice?!...

Dacă da, atunci se pot cu înlesnire iniția legături de afaceri cu firme nari și solide din Moravia și Bohemia și și din Ungaria.

Natural, porumbii fripți nu vor sbură *singuri* și deodată în gură, ci ele la rândul lor vor trebui să facă printre țărani *propaganda cuvenită*, anume, *să-și câștige* mușterii, respective consumenți flămânzi, căci furnisori se vor găsi. Din partea acestora vor primi prospecte și prețuri curente *românești*, se va corespundă românește, etc., astfel că nici celor mai mititele nu le va fi greu a profita de această legătură.

Chestia e contemplată astfel: institutele noastre fac propagandă deja de pe acuma pentru anul viitor. Îndeamnă poporul să-și procure mașini agricole, să

lucre pământul rațional, etc. Să se asocieze mai mulți, sau chiar un sat-două mai pe aproape, să-și procure o mașină de îmblătit, de treerat, pluguri, grape, coase, în fine tot felul de acareturi. Institutele deja de prin Septemvrie, Octomvrie ar trebui să adune comanda singuraticilor țărani, pe baza prospectelor ce li-se vor trimite. Acestea se vor transpune apoi în massă diferentelor fabrici, iar primăvara se va lifera marfa comandată prompt, fabricându-se în decursul iernii. Făcându-se comanda în massă, chiar și pentru cele mai mărunte unelte agronomice, natural, că și prețurile vor fi cât se poate de favorabile, astfel că vor profita și țărani, dar vor profita și băncile cum am zis, primind proviziune și câștigându-și clienți. Poporul va fi *impins* pe calea cea bună, nu va fi lăsat pradă agenților străini, iar câștigul moral și material va fi neprețuit. Astfel cu încetul ne vom emancipa și ne vom deda a lucra de sine stătători, — ne vom aranja singuri afacerile, ne vom efectua înșine cumpărările și vânzările, în stil modern, în stil mare. De sine înțeles numai printr'o propagandă neîntreruptă, continuă a băncilor, advocaților și preoților, cari stau în contact permanent cu poporul.

Aflându-mă tocmai în o călătorie prin Bănat și Transilvania, unde voiu cercetă mai multe dintre institutele noastre de bani, cu plăcere pot servi cu orice informații, ce mi-s'ar cere din partea celor ce ar voi să se intereseze mai amănunțit de noul ram de operație schițat mai sus.

(Brünn).

V. V. Bontescu.

O lămurire.

Foaia bisericească-politică din Blaj „Unirea” în Nrul său 23 publică unele reflexii la cele publicate în „Revista Economică” Nrul 23 în care se zice că:

În *Diciosânmărtin n'a fost nicicând agentură* de a „Albinei”;

că „un domn *aproape de Sibieni* a umblat în toate părțile ca să convoace altă adunare, să se aleagă în direcție și comitet *oameni agreeți de „Albina”* și agentura nu va fi înființată”;

că „un *înalt funcționar al „Albinei”* ar fi avut planul de a *răscumpără cele 200 acții* subscrise de „Patria” la „Vulturul” și *apoi a transformă acel institut în o filială a „Albinei”*.

Relativ la aceste afirmațiuni declar, că *toate sunt neadevărate*.

Anume: *Nu este adevărat* că „Albina” n'ar fi avut nicicând agentură în Diciosânmărtin, pentrucă prin concludul *direcțiunii Nrul 45 din 3 Martie 1881 a numit pe avocatul Vas. Zehan bărbat de încredere pentru Diciosânmărtin și jur*, și în această calitate a *funcționat până la moartea sa* întâmplată în 26 Iulie 1906, iar de atunci încoace și-a procurat informațiunile privitoare la acea agentură dela dl advocat *Simeon Căluț*.

„Albina” n'a autorizat pe nime ca să exopereze convocarea vre-unei adunări generale, care să aleagă în direcție și comitet oameni agreeți ei.

Și în fine n'a autorizat nici pe un funcționar al său, fie „înalt”, fie mai puțin „înalt” ca să *răscumpere cele 200 acții de ale „Vulturului”* subscrise de „Patria” și nici nu cred ca vre-un funcționar al „Albinei” să-și fi permis o astfel de cutezanță, știind prea bine că „Albina” de ani de zile a luat concludul, că nu mai participă la înființare de institute noi cu subscriere de acții, ci-și rezervă numai de a le veni într'ajutor

cu credit de reescont, după ce va fi vărsat întreg capitalul social și după ce prin revizorii săi își va fi procurat informațiuni exacte despre o manipulațiune solidă și corectă a respectivului institut.

Dacă totuși, un institut nou este considerat și înainte de vărsarea întregului capital social și învrednicit de credit, — cum a fost și „Vulturul” — este o măsură excepțională, și nicidecum nu este un semn că „Albina” ar voi să nimicească pe acel institut.

Parteniu Cosma,

directorul executiv al „Albinei”.

Tot în chestiunea „Vulturului” la cererea dlui Ioan Radeș și pentru a-i da acestuia prilej a se justifica înaintea publicului față cu învinuirile, ce i-s'a adus de repețitori că „a fost amovat din post pentru mai multe transgresiuni”, lăsăm să urmeze următorul act al căruia original se află în posesiunea noastră și din care se invederează că altul a trebuit să fie adevăratul motiv, pentru care noua direcțiune a „Vulturului” îndată ce a intrat în funcțiune, a lipsit pe acest funcționar de postul său:

Nr. 211/1908.

K 1

Atestat oficios.

Prin care din partea subscrisei direcțiuni a institutului de credit și economii „Vulturul” din Dicsöszentmárton, se face cunoscut, cumcă Domnul Ioan Radeș din 1-a Februarie 1907, a fost instituit și denumit de contabil la numitul institut, și în aceasta calitate a funcționat fără întrerupere până în ziua de azi.

În acest restimp a avut o purtare morală bună, a desvoltat o activitate și diligență laudabilă și un zel mare pentru înaintarea institutului, precum și pricepere și destoinicie recerută în rezortul său; despre ce la cerere i-se dă acest atestat oficios.

Dicsöszentmárton, la 28 Februarie 1908.

„Vulturul”, institut de credit și economii, societate pe acții:

Emil Popp m. p., prezid. dir.

L. Pascu m. p.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 18 Iunie 1908.

În vederea cererilor mari de ultimo piața financiară internațională arată oarecare încordare, iar discontul privat s'a urcat peste tot locul.

Directorul Băncii imperiale germane este convocat pe azi la o ședință plenară, pentru a decide scăderea etalonului cu $\frac{1}{2}\%$, dela $4\frac{1}{2}\%$ la 4% . Situația Băncii imperiale nu este tocmai așa de favorabilă, ca să justifice această reducere. Scopul ce se urmărește prin această măsură este a veni în ajutorul bursei de efecte, și a animă interesul pentru renta internă. Apoi o parte din bonurile de tezaur emise încă din Ianuarie sunt și azi nevândute, iar în Octomvrie ajung la scadență bonuri de $3\frac{1}{2}\%$, deci trebuie făcute din vreme pregătiri pentru răscumpărarea respective înoirea acestora. În fine consorțiul prusian va pune în piață spre subscriere la finea acestei luni 100 milioane bonuri de tezaur. Aceste împrejurări au determinat reducerea etalonului oficial. La știrea acestei reduceri discontul privat a scăzut în Berlin cu $\frac{1}{8}\%$ dela $3\frac{1}{2}\%$ la $3\frac{3}{8}\%$.

Incassările Băncii austro-ungare în săptămâna a doua a luni Iunie au luat proporțiuni mai mari decât în perioda corăspunzătoare din a. tr. Sumarul din 15 crt. se prezintă în toate pozițiunile foarte favorabil. Pe lângă o scădere a circulațiunii de bilete de 36.2 milioane și a împrumuturilor de 52.5 milioane, rezerva de bilete scutite de dare a crescut cu 38 milioane la 151 milioane K. Cu toate acestea discontul privat a crescut în Viena cu $\frac{3}{16}\%$ la $3\frac{11}{16}\%$.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Dunăreana”, institut de credit și de economii, soc. pe acții în T.-Cubin. Bilanțul acestui institut pe 1907, al VIII-lea an de gestiune, arată în comparație cu bilanțul anului precedent următoarele schimbări mai însemnate, și anume creșteri la totalul activelor dela K 510,795 la K 629,810; Cambii cu acop. ipot. dela K 24,419 la K 95,474, din care sumă sunt mobilizate prin cesiune K 52,650. Din contră s'a redus Escontul cu circa K 83,000 la K 275,371. Intre active figurează ca poziție nouă Efectele cu K 47,035. Dintre pasive au crescut Rezervele cu circa K 5,100 la K 14,030 și Reescontul cu circa K 77,000 la K 274,277, o sumă care reprezintă peste 61% ale Escontului și Creditele cambiale cu acoperire hipotecară împreună și dovedește că se face în măsură exagerată uz de credit. Depozitele spre fructificare în sumă de K 155,983 sunt în reducere față de 1906 cu circa K 47,000. Venitul brut de K 48,524 este mai mare decât în 1906 cu rotund K 7,000, pe când profitul net, în urma intereselor mari de reescont plătite s'a redus dela K 11,008 la K 5,700, deci cu K 5,308.

„Turnu Roșu”, cassă de economii, soc. pe acții în Boița și-a încheiat bilanțul pe 1907, al IV-lea an de gestiune cu active totale de K 62,924 (+ față de 1906 de circa K 18,000) și la un venit brut de K 4,410 (în 1906 K 3,670) cu un profit net de K 1,862, mai mare decât în anul precedent cu K 71. Pozițiile principale ale bilanțului prezintă față de anul precedent următoarele schimbări: la Escont o creștere dela K 39,182 la K 47,022, și la Imprum. hipotecare dela K 5,020 la K 8,620. Din capitalul de K 20,000 s'au vărsat K 18,836, deci în cursul anului 1906 K 730. Depozitele spre fructificare au crescut dela K 23,432 la K 40,287 și Rezervele cu circa K 200 la K 1,077. Interesele tranzitoare anticipate, deși interesele incasate au crescut cu circa K 500, sunt în reducere față de 1906 și se cifrează abia cu K 192 la K 3,759 interese incasate.

„Unirea”, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Vad. Bilanțul acestui institut pe 1907, al VIII-lea an de gestiune, arată în comparație cu bilanțul pe 1906 următoarele schimbări mai esențiale: la totalul activelor creșterea dela K 369,693 la K 422,571, anume a crescut Escontul cu circa K 29,000 la K 357,247 și Imprumut. pe obligații dela K 29,514 la K 51,562. Dintre pasive arată o frumoasă creștere de K 7,600 Fondul de rezervă, care se cifrează cu K 22,294, asemenea au crescut Depozitele spre fructificare dela K 283,625 la K 335,214; Reescontul din contră s'a redus cu circa K 8,000 la K 26,546. Venitul brut de K 36,832 este în creștere față de 1906 cu circa K 5,800 iar profitul net de K 10,455 este mai mare decât în anul precedent cu K 185.

CRONICA.

Necrolog. Ioan Boca, directorul exec. al „*Tibleşanei*“ a decedat la 15 crt. în Caietul-mic în etate de 60 ani.

Consfătuirea confidențială dela Braşov. Consfătuirea confidențială, conchemată la Braşov în cauza înființării „Fondului jubilar“ al „Gazetei“ cu destinarea de a veni în ajutorul ziariștilor noștri s'a intrunit în ziua și la ora fixată. Au luat parte la ea prin reprezentanți opt dintre foile noastre: („Drapelul“ din Lugoj, „Unirea“ din Blaj, „Libertatea“, „Foaia interesantă“ și „Tovărășia“ din Orăștie, „Revista Economică“, „Țara Noastră“ și „Foaia Poporului“ din Sibiu). Celelalte dintre foile invitate, printre cari „Tribuna“ din Arad și „Lupta“ din Budapesta, fiind împiedecate de-a participa prin reprezentanți, au declarat în scris, că primesc hotărîrea ce se va aduce în cauza pentru care au fost conchimate.

Cei intruniți, după ce au fost călduros salutați de dl Dr. A. Mureșianu, arătându-li-se scopul pentru care i-a invitat, au trecut imediat la deliberarea obiectului dela ordinea zilei.

După un schimb de vederi viu și temeinic conferența a enunțat unanim, că presa noastră îmbrățișează cu simpatie inițiativa proprietarului „Gazetei Transilvaniei“ de a înființa din incidentul iubileului său de 30 de ani, ca director al foaiei, și a iubileului de 70 de ani al „Gazetei“, un fond menit de a se ajuta din el ziaristii și scriitorii noștri și că este gata să dea tot concursul său posibil pentru realizarea lui.

Se decide apoi de a se institui în scopul elaborării unui plan amănunțit pentru punerea în ființă a fondului, o comisiune de nouă membrii, cari să se împartă după diferitele centre și după zierele ce apar în ținuturile acestor centre, în modul următor: Braşovul, ca sediu al comisiunii, să fie reprezentat cu trei membri; Aradul, Budapesta, Lugojul, Sibiuul, Blajul și Orăștia cu câte un membru, care va fi designat de către zierele din ținutul respectiv.

Cu executarea acestui conclud este însărcinată Redacțiunea „Gazetei“.

Conferența confidențială s'a ținut în cea mai frumoasă și frățească armonie. În fine s'a decis ca despre decursul ei să se publice comunicatul de față.

Bancnotele noue à K 20. La 22 crt. Banca Austro-Ungară va începe cu punerea în circulație a bancnotelor noue à K 20 de culoare *albastră* și date dela 2 Ianuarie 1907. Bancnotele vechi trebuie prezentate băncii spre plată sau schimbare până la 30 Iunie 1910. După terminul acesta Banca Austro-Ungară mai primește bancnotele vechi spre schimbare numai încă până la 30 Iunie 1916, după care termin obligamentul Băncii Austro-Ungare de a primi ca plată sau a schimba bancnotele vechi înceată.

Bancnota cea nouă este pe ambele laturi de culoare *albastră*; în partea dreaptă în cadru oval, guillosche-at se arată înainte un cap de femeie, iar în partea stângă în cadru în formă de rozetă pajura țărilor coroanei ungare; pe latura germană se află vulturul imperial austriac stilizat, sub el, pe fundament închis, cu litere albe, dispozițiile penale. Pe culoarea fundamentală pistriță se vede între decorații și relieuri cifra 20, sus în dreapta pe latura maghiară, pe

fond verde un cap de femeie roșu privind spre stânga; pe latura germană se vede tot un astfel de cap verde, dar pe fond roșu. Sub capetele acestea, între cadrele ovale ale celor două figuri se află textul bancnotei. Pe latura maghiară se află tipărit cu culoare neagră numărul notei, iar pe latura germană seria. Textul este de următorul cuprins: „Az Osztrák-magyar bank e bank jegyért bárki kívánságára azonnal lizet bécsi és budapesti fiokintézetinél *Husz korona törvényes ércpénzt* (și nu ca până acum *törvényes ércpénzben*) *Bilinski*, kormányzó, *Pranger*, vezértitkár, *Gold*, fötanácsos. Pe latura germană inovația cea mai evidentă este, că indicarea valorii nominale în cele 8 limbi ale diferitelor naționalități nu se află în două șiruri lungi dealungul bancnotei, ci valoarea va fi indicată în cele două colțuri de jos în câte patru limbi.

Emisiunea rentei ungare de 4%. Tratatulele urmate deja de timp mai îndelungat între guvernul ungar și un consorțiu de bancheri și bănci mari privitor la emisiunea rentei ungare de 4% s'au terminat în zilele trecute. Conform acestor tratative ministrul de finanțe ungar emite rentă în coroane de 4% în sumă de K. 150 mil. valoare nominală. Din emisiunea aceasta ministrul de finanțe ungar reține pentru fondurile sale proprii rentă în valoare nominală de K. 22 mil., pe când restul nominal de K. 128.000.000 îl ia asupra sa consorțiul și anume jumătate, adică K. 64 mil. fix, iar cealaltă jumătate, adică alte K. 64 mil. prin opțiune. Cursul mediu s'a fixat cu 92¹/₈%.

Greve în anul 1907 în Ungaria. Conform datelor statistice publicate de ministrul de comerț în anul 1907, s'au ivit în țară 399 cazuri de grevă, față de 558 în 1906. La grevă au participat 28.886 de lucrători industriali, (față de 56.593 în 1906) 7.080 de lucrători de băi, 187 lucrători de cale ferată, 12 dela vapoare, 160 de cărăuși și 406 lucrători de magazii. Prin greve s'au pierdut în industrie în total 761.658 de zile de lucru, față de 1.414.000 în 1906, iar pierderea de simbrerie a lucrătorilor s'a cifrat cu K 2.181.187 față de K 4.730.658 în 1906.

Posta Redacțiunii.

Dlui Dr. Romul Boilă în D. S. Mărtin. Am primit scrisoarea D-voastră, pe care însă, după ce nu conține pentru lămurirea chestiunii nimic esențial și de interes pentru publicul nostru cetitor, afară doar de faptul, că *recunoașteți înși-Vă, că ați denegat creditorului D-voastră revizuirea registrelor* — și lipsindu-ne de altă parte și spațiul — regretăm, nu o putem publică.

Sumar.

În chestia organizării noastre economice. — Iarăși „Banca culturală“. — Echou la „Chestia organizării noastre economice“. — O lămurire. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Dunăreana“, „Turnu Roșu“, „Unirea“. — *Cronică*: Necrolog, Consfătuirea confidențială dela Braşov, Bancnotele noue à K 20, Emisiunea rentei ungare de 4%, Greve în anul 1907 în Ungaria. — Poșta redacțiunii.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 17 Iunie 1908.

%		V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.				
4	4	Renta ung. aur, scut. de dare	111'25	111'25
4	4	" " Cor. " " "	93'20	93'20
3 1/2	4	" " " " " " " " " " "	83'25	82'45
3	4	Impr. cu premii à 100 fl. " " "	186'65	186.—
4	3	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	146'50	144.—
3	4	Impr. p. regul. Porților de fier. " " "	76'40	76'40
4 1/2	4	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	99'75	100.—
4	4	" rurale ungare " " "	93'05	93'25
4	4	" " croato-slav. " " "	93'50	94'50
B. Datoria de stat austriacă				
4	4	Renta unit. conv. în cor, Mai-Nov., se de dare	97'20	97'25
4	4	" " " " Ian-Iulie " " "	97'15	97'25
4-2	4	" " " " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	99'40	99.—
4-2	4	" " " " argint April-Oct. " " "	99'40	99.—
4	4	Losuri din 1860 à fl. 500—	150'25	150'25
4	4	" " " 1860 à fl. 100—	216—	216—
—	4	" " " 1864 à fl. 100—	261—	262—
4	4	Renta austr. aur., scut. de dare . . .	116'65	116'50
4	4	" " Cor. " " " " " " " " "	97'40	97'50
3 1/2	4	" " de invest. " " " " " " " " "	87'40	—
C. Alte datorii publice.				
4	4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	90'65	91.—
5	4	" " " " Viena " " "	100'50	—
6	4	" bulgar p. căi ferate din 1892 à frs 125	121'60	—
4	4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	92'75	92'75
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.				
4	4	Instit. de Cred. fonc. austr.	95'60	—
4	4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	98'40	98'40
4 1/2	4	" " " " 50 ani în coroane	98'75	98'75
4	4	Banca comerc. ung. Pesta în fl.	99'25	99'25
4 1/2	4	" " " " " " în cor.	93—	93—
4	4	Obl. com. banca ung. Pesta cu 10% premie	104'50	103'75
4	4	repl. 60 ani	93—	93—
4	4	Scris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	92'75	93—
4	4	Obl. com. " " " " " " în cor.	92'75	93—
4	4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	100'50
4	4	Scris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	92—	92'50
4 1/2	4	Banca ipotecară ungară în cor.	99'25	99'25
4	4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	93'50	93'50
—	4	Obl. cu premii Banca " ung. hip à K 100 .	—	97'50
5	4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	—	100—
4 1/2	4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	—	98—
4 1/2	4	Cassa de păstrare generală Sibiiu,	99'25	99'25
4	4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	93'25	93'25
4 1/2	4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	100—	100—
4 1/2	4	Inst. de credit fonciar Sibiiu,	99'25	99'25
4 1/2	4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	93'50	93'50
E. Lozuri.				
3	4	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	272—	—
3	4	1880 à fl. 100	261'50	—
3	4	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	240'25	242—
4	4	1889 à fl. 100	103'60	102—
4	2	Impr. cu premii Banca ung. hipot.	257'75	—
5	4	" " " " sârbesc à frs 100—	20'25	21—
—	4	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	470'75	470—
—	4	Basilica—Budapesta à fl. 5—	195—	210—
—	4	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	190—	190—
—	4	Buda, comuna à fl. 40—	50'75	51—
—	4	Pálffy, à fl. 40—	26'25	24'50
—	4	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	496—	500—
—	4	" " " " ungară, à fl. 5—	—	7'40
—	4	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	—	10—
—	4	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	—
—	4	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4—	—	—
F. Valute.				
—	4	Galbini imper. pr. bucată	11'35	11'35
—	4	20 franci aur	19'10	19'09
—	4	20 marce aur	23'50	23'51
—	4	Sovereigns pr bucată	23'93	—
—	4	Ruble hârtie per bucată	2'51	2'52
—	4	100 Marce hârtie	117'57	117'62
—	4	100 franci hârtie	—	95'50
—	4	100 lire hârtie	95'45	95'50
—	4	100 lei hârtie	—	93'80

„ȘOIMUL”, institut de credit și economii în Vașcău.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Șoimul”, societate pe acții în Vașcău, (Vaskóh, com. Bihar), publică concurs pentru postul de **contabil** la acest institut.

Condițiunile împreunate cu acest post sunt următoarele:

Salariu fundamental K 1300, relut de cuartir K 300, tantiema statutară, conform salariului, din 3—3 ani salariul se ridică cu 10% după salariul fundamental de K 1300.

Dela recurenți se recere, să fie absolvenți a vre-unei școli comerciale superioare, să aibă praxă de bancă, așa încât să fie în stare a conduce singuri toate agendele institutului.

Postul este de a se ocupa momentan sau cel mult până în *1 August 1908*, iar actele pentru câștigarea acestui post trebuiesc înaintate până în *1 Iulie a. c.* necondiționat.

Vașcău, 8 Iunie 1908.

Nr. 110 (2—3)

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiiu, strada Cismădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 1 (25—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovarășii economice.